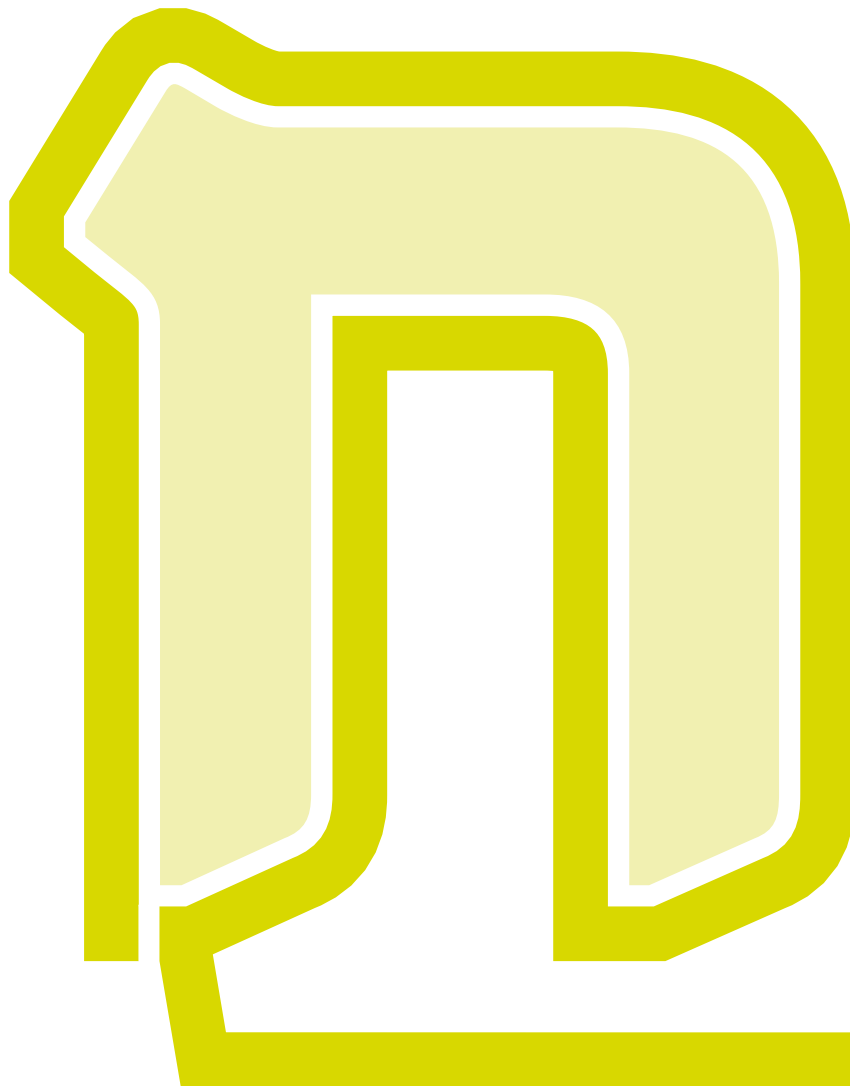

מדינה יהודית

תוכן העניינים

203	מדעה יהודית
204	חוק איסור גידול חזיר
206	חוק איסור הונאה בכשרות
208	חוק הבשר ומוצריו
210	חוק הרבנות הראשית לישראל
212	חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין)
214	חוק השבות
216	חוק עשיית דין בנאצים ובעוזריהם
218	חוק מעמד ההסתדרות הציונית

חוק איסור גידול חזיר

מדוע אסור לגדל חזיר?

לפני שנים רבות, כשמדינת ישראל הייתה עדיין צעירה, חוקקה הכנסת את חוק איסור גידול חזיר. ההחלטה לחוקק חוק זה נתקבלה בכנסת משום שמדינת ישראל היא מדינת העם היהודי. לעם היהודי היה חשוב, במשך דורי דורות, לשמור על אדמת ארץ ישראל טהורה, ואחד הדברים שנחשבים טמאים (כלומר, מלכלכים את טוהר האדמה) בעיני היהדות הוא גידול חזירים. החזיר הוא אחת החיות שנאסרו למאכל בתנ"ך והיא נחשבת לחיה טמאה (יש סימנים מיוחדים בגופה העושים אותה לטמאה).

לדוד משה היתה חווה. הוא גידל בה פרות, כבשים, סוסים ועזים. יום אחד החליט לגדל גם חזירים. לכן, הוא טרח, שאל ובירר, אם בישראל - אפשר חזירים לגדל?

כך החוק אוסר לגדל חזירים

מהר מאוד גילה הדוד משה שאסור לגדל חזירים, אסור להחזיק בהם או להרוג אותם לצורך הכנת מזון מבשרם. קיימים מקומות בודדים בלבד בארץ (בקרב הנוצרים) שבהם מותר לגדל חזיר. אפשר לגדל חזירים גם בגני חיות.

החוק קובע שהעונש למי שמגדל חזיר הוא קנס גבוה שישולם לאוצר המדינה. מי שמתיר לאדם אחר לגדל חזירים בחווה שלו או נותן לו את החווה תמורת כסף, ביודעו שהחזיר יגדל בה חזירים - אף הוא ייענש בקנס גבוה, אם כי נמוך משל החזיר.

מי יכול לדעת שהדוד משה מגדל חזירים בחוותו?

הדוד משה תמה בלבד, האם אכן ניתן לגלות שהוא מגדל חזירים בחוותו הקטנה בכפר המרוחק? מאחר שחשב שהתשובה שלילית, הוא השיג חזירים לגידול בחוותו.

יום אחד הגיע שוטר לביתו של הדוד משה. השוטר הודיע לדוד משה שהוא שמע קולות של חזירים עולים מכיוון החווה, ולכן עליו לבדוק אם מדובר בעבירה על החוק. הדוד משה ניסה להיראות תמים: מה פתאום? איני מגדל חזירים! חוץ מזה, אסור לך להיכנס לחווה. איני מעוניין שתיכנס ותפשפש מה יש בה ומה אין בה!

הציג השוטר לעיני הדוד את החוק, שבו מוסמך שוטר, וכל מי שיש אישור משר המשטרה, להיכנס לחווה שלו, אם הוא סבור שיש בה חזירים. השוטר רשאי לחפש את החזירים ולבדוק כאוות נפשו אם הדוד משה אכן מתעלם מהחוק.

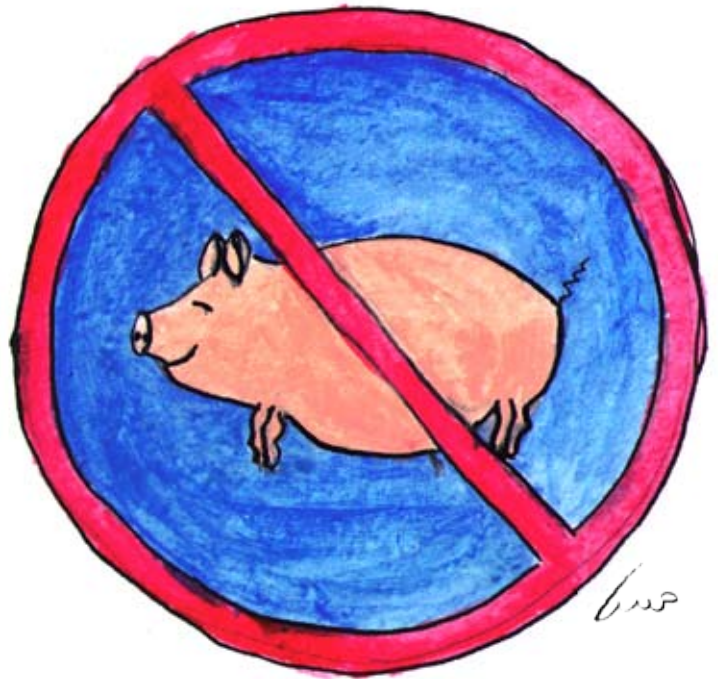
בלית ברירה, נתן הדוד משה לשוטר להיכנס לחווה. השוטר מצא את החזירים והורה למשאית הענקית של המשטרה להגיע מהר לחווה ולקחת את החזירים של הדוד משה. החוק מרשה לשוטר גם לתפוס ולהחזיק את החזירים. הצטער הדוד משה וידע שכעת, לאחר שהמשטרה לקחה את החזירים, יכולים השוטרים להשמיד אותם. והכול - רק משום שניסה להתחכם.

האם הדוד משה יכול להציל את החזירים?

אומנם המשטרה תפסה את החזירים, אבל אין זה סוף פסוק. לדוד משה מותר, תוך שבועיים מהיום הנורא שבו לקחו את חזיריו, לפנות לבית משפט השלום הקרוב לכפרו. שם הוא יכול לנסות ולהוכיח שלא היתה סיבה מוצדקת לקחת ממנו את החזירים ואז בית המשפט אולי יחליט כי על המדינה לשלם פיצויים לדוד משה או אפילו להחזיר לו את החזירים, אם אלה עדיין לא הושמדו.

כך עשה הדוד משה: הוא סיפר לשופט את כל מה שקרה, והסביר שלא ייתכן שהשוטר שמע קולות חזירים, כי אלה היו דווקא קולות הכבשים. החזירים שלו הם שקטים - ולמעשה, אלה היו חזירים מחרסינה, ששימשו כקופות חיסכון. הדוד משה הצליח להוכיח זאת לשופט, והשופט קיבל את בקשתו להחזיר לו את החזירים.

גם המשטרה שמה לב לטעות המשעשעת עוד לפני שהתחילו בשבירת החזירים. כך הצליח הדוד משה להחזיר אליו כל חזיר וחזיר, לגדל אותם בחוותו הקטנה ולמלא את בטנם במטבעות ובהמון אהבה.

חוק איסור הונאה בכשרות

יש מי שחשוב לו לשמור את כללי הכשרות ויש מי שלא. לכן, קיים "חוק איסור הונאה בכשרות".

כיצד מסייע לנו החוק להבחין מי מוכר מזון כשר באמת ומי לא?

"החוק קובע שאם המסעדה רוצה שהסועדים ידעו שהמסעדה כשרה, היא חייבת שתהיה לה 'תעודת הכשר'. זוהי תעודה שבעלי המסעדה תולים על הקיר והיא מעידה שהמסעדה אכן כשרה".

"אז מה הבעיה?" תהה אלישע, "די שייקחו דף נייר, יכתבו בכותרת 'תעודת הכשר' וכך אנשים יבואו ויאכלו בלי לדעת אם המזון באמת כשר!"

"לא, יקירי, החוק מסביר בדיוק כיצד ניתן לקבל תעודת הכשר אמיתית. בישראל יש מוסד שנקרא הרבנות הראשית לישראל, והוא אחראי לכל מה שקשור לדת במדינה.

כדי לקבל תעודת הכשר יש לפנות לרבנות הראשית, כדי שהיא תשלח רב מוסמך שיבדוק את המסעדה. לפי תוצאות הבדיקה יחליט אם מגיעה למסעדה תעודת הכשר. גם במפעלים שמייצרים מזון יש רבנים שבודקים את הכשרות ונותנים למפעל תעודת הכשר.

אלישע הוא ילד דתי מכוכב יאיר. יום אחד למד אלישע בבית ספרו על הכשרות. הוא למד שכתוב בתנ"ך שיש מזון שאותו אסור ליהודים לאכול, ומזון זה נקרא מזון "לא כשר", "טמא".

ליהודים אסור לאכול מזון שהוגדר כלא כשר, כי אלוהים ביקש מאיתנו שנשמור על הטוהר שלנו גם מבחוץ - על ידי מעשים טובים, וגם מבפנים - על ידי שמירת הגוף ממזון שמקורו בחיות טורפות הניזונות מנבלות או בחיות מזוהמות.

בתנ"ך צוינו גם סימנים לזיהוי מזון שאינו כשר. נוסף לכך, ישנם כללים נוספים של בישול, שחיטה, גידול ירקות ועוד - שכולם מגדירים מה כשר ומה לא.

אלישע סיפר כל זאת לאמו, ושאל אותה: "כשהלכנו ביום חמישי למסעדה היפה ההיא בתל אביב, איך אפשר היה לדעת שהאוכל בה היה כשר? איך אני יכול לסמוך על מי שנותן לי מזון מחוץ לבית - ולדעת שהוא כשר?"

"אתה שואל שאלות חשובות, בני", ענתה לו אמו. "במוסדות ציבוריים, כמו חדרי האוכל של הצבא ובכמה מוסדות ציבוריים של המדינה, יש הסכמה שנקבעה אף בחוק שהמזון חייב להיות כשר. מעבר לכך, לא כולם חייבים לשמור על כשרות המזון שהם מגישים.

בקיצור, החוק מונע מהמסעדות ומהמפעלים להטעות אותנו באמירה שהמזון שלהם כשר כשהוא אינו כשר. במסעדה שבה היינו ביום חמישי הייתה תעודת הכשר אמיתית, לכן ישבנו ואכלנו בה."

"תודה! למדתי המון. בכל זאת, מכל המקומות בעולם, עם תעודת הכשר ובלי תעודת הכשר, אני הכי אוהב לאכול אצלך, אמא."

הרב עורך במסעדה בדיקה מדוקדקת, אבל עליו לבדוק רק מה שקשור לכשרות המסעדה. הוא אינו רשאי לקבוע שהמסעדה לא תקבל ממנו תעודת הכשר רק משום שהמלצריות לובשות מכנסיים, שהם בגד לא צנוע לפי הלכות הדת.

למרות זאת, אם הוא סבור שאם ייתן תעודת כשרות למסעדה הדבר עלול להטעות אנשים - מותר לו שלא לתת את התעודה למסעדה.

חוק הבשר ומוצריו

לידיהם של אנשי עסקים פרטיים. במקרה שלפנינו, ייבוא הבשר נעשה עד לחקיקת חוק זה באמצעות מינהל הסחר הממשלתי, ולאחר שנחקק החוק, יכולים גם גורמים פרטיים להביא לארץ בשר.

הממשלה החליטה למנוע פגיעה ברגשותיו של הציבור הדתי והמסורתי שחי בארץ, אשר מתנגד לייבוא בשר שאינו כשר, והחליטה לעשות זאת באמצעות הפרטה של ענף ייבוא הבשר, והסדרתו בחקיקה.

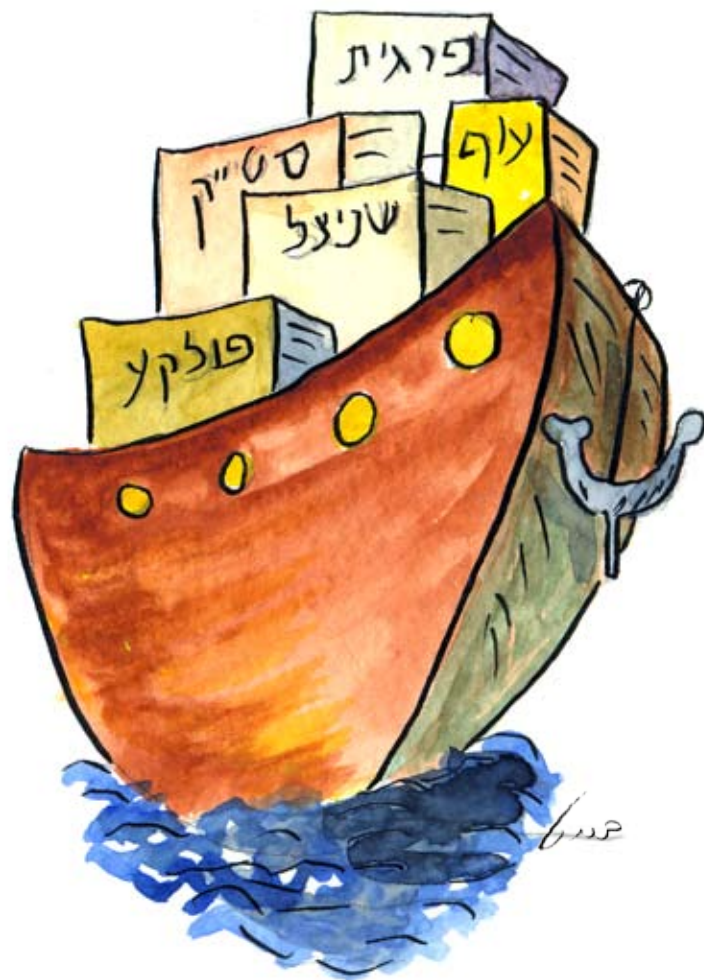
מסיבה זו קיבלה הכנסת חוק זה (אשר נקרא בגלגולו הקודם: "חוק ייבוא בשר קפוא").

כל מדינה בעולם קובעת לעצמה כללים שונים ומיוחדים המתאימים לאמונה ולמסורת של תושביה. מדינת ישראל הוקמה על ידי העם היהודי שאחד ממנהגיו החשובים ביותר הוא אכילת בשר כשר בלבד. האם מותר לייבא לארץ בשר (כולל עוף) שאינו כשר?

חוק זה מגביל אפשרות כזו.

מהי "הפרטה"?

פעם, כשקמה המדינה, כמעט הכול היה שייך למדינה: הבנקים, המפעלים, החברות הגדולות. המילה "הפרטה" באה מהשורש "פרט" ופירושה שהמדינה מעבירה בהדרגה את המוסדות הללו

בחוק נקבע כי אסור לאיש להביא מארצות אחרות בשר, אלא אם כן קיבל לידי תעודה המוכיחה שהבשר כשר. עוד קובע החוק, כי שר התעשייה והמסחר רשאי לתת רישיונות לייבוא בשר כשר, ורק במקרים חריגים יתאפשר ייבוא של בשר שאינו כשר.

החוק קובע באופן מפורש כי הוא תקף, למרות שיש חוק אחר שנקרא חוק יסוד: חופש העיסוק, כלומר, על פי החוק בעניין ייבוא הבשר, אסור לאדם לעסוק בייבוא בשר גם אם האיסור פוגע בזכותו לחופש העיסוק.

לכן, עם קבלת חוק זה קיבלה הכנסת גם תיקון לחוק יסוד: חופש העיסוק, (ראה פרק א') כדי ששני החוקים שמנוגדים זה לזה יוכלו להתקיים שניהם.

חוק הרבנות הראשית לישראל

אשר נמשכת 10 שנים, ישמש האחד נשיא המועצה והאחר נשיא בית הדין הרבני הגדול, ובמחצית השנייה יתחלפו בתפקידיהם.

סיום תפקידו של רב ראשי לישראל יכול שיהיה בגלל אחד הגורמים הבאים: התפטרות הרב, או הפסקת כהונתו בשל מצב בריאות לקוי. נוסף לכך, אם נבחר רב ראשי לישראל מי שאינו תושב ואזרח ישראל, הוא לא ייכנס לתפקידו, אלא אם כן יהפוך לתושב ולאזרח המדינה.

מועצת הרבנות הראשית:

מועצת הרבנות הראשית לישראל, אשר מקום מושבה בירושלים, מורכבת משני הרבנים הראשיים לישראל, רב עיר אחד מכל אחת מן הערים ירושלים, תל אביב-יפו, חיפה ובאר שבע, ומעשרה רבנים שייבחרו בבחירות ישירות, חשאיות ואישיות באסיפה הבוחרת, מחציתם ספרדים ומחציתם אשכנזים. תקופת כהונתו של חבר מועצת הרבנות הראשית היא חמש שנים.

תפקידי המועצה הם:

מתן תשובות וחוות דעת בענייני הלכה לשואלים בעצתה; פעולות לקירוב הציבור לערכי תורה ומצוות; מתן תעודות הכשר על כשרות; מתן כשירות לכהן כדיין לפי חוק הדיינים, התשט"ו - 1955; מתן כשירות לכהן כרב עיר לפי תקנות בחירות רבני עיר שהותקנו על פי חוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א - 1971; מתן רשות לרב לכהן כרב רושם נישואין ומינוי רושמי נישואין מבין הרבנים שקיבלו אישור כאמור.

חוק זה קובע את הסדרים במוסדות הדתיים היהודיים של מדינת ישראל - הרבנים הראשיים וחברי מועצת הרבנות הראשית לישראל.

האסיפה הבוחרת:

בחירת הרבנים הראשיים ומועצת הרבנות נעשית על ידי האסיפה הבוחרת, אשר יכולה גם להמליץ על מועמדים לרבנים הראשיים. האסיפה הבוחרת מורכבת מ - 150 חברים, מהם 80 רבנים ו - 70 נציגי ציבור. הרבנים באסיפה הבוחרת הם, בין היתר, רבני הערים הגדולות בארץ, רבני המועצות המקומיות והרב הצבאי הראשי וסגנו. בין נציגי הציבור ניתן למנות את ראשי הערים והמועצות המקומיות הגדולות בארץ, שני שרים וחמישה חברי כנסת ואנשי ציבור, הממונים באישור הממשלה.

הרבנים הראשיים:

בישראל מכהנים שני רבנים ראשיים. האחד מעדות ספרד, הנקרא גם "הראשון לציון", והשני רב מעדות אשכנז. לתפקיד "רב ראשי לישראל" יכול להיבחר מי שבעת הבחירה מלאו לו 40 שנה אך טרם מלאו לו 70 שנה, ובנוסף הוא מכהן או כיהן כדיין או כרב עיר, או שיש לו כשירות לכהן כדיין או כרב עיר, או שהמועצה קבעה שהוא גדול בתורה.

במשך מחצית תקופת כהונתם של הרבנים הראשיים לישראל,

חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין)

"ומה עם בני דתות אחרות, כמו המוסלמים, הנוצרים, הדרוזים והארמנים? גם להם יש בית דין רבני?", תהתה ברכה. "ובכן, בתי הדין שלהם לא נקראים 'רבניים', אך בהחלט יש להם בתי דין שבהם הם דנים לפי עקרונות דתם. החוק לגבי נישואין וגירושין, שעליו אספר לך, אינו חל עליהם. אצלם חלים חוקים אחרים. לבית דין מוסלמי, אגב, קוראים בית דין שרעי".

"אז מה החוק של הנישואין והגירושין אומר?", התחילה ברכה לכתוב במחברתה.

"החוק קובע שבענייני נישואין וגירושין, על יהודים שגרים בישראל לפנות לבית הדין הרבני. אם האישה רוצה להתגרש, היא זכאית לפי דין התורה לדרוש מבעלה שישלם לה כסף - שנקרא "מזונות" - שיתמוך בה ובילדיהם. את סכום הכסף, ואת השאלה אם בכלל מגיעים לאישה מזונות, קובעים הדיינים בבית הדין. האב חייב בתשלום מזונות משום שתפקידו במשפחה הוא לפרנס את אישתו וילדיו, לפי ההלכה, ועליו לדאוג לילדים עד שהם מתבגרים".

"אבא, אמרת שרק יהודים שגרים בישראל באים לבית הדין הרבני. מה עם יהודים שלא גרים בישראל, או שהם באים לפעמים לבקר בארץ?"

אביה של ברכה הוא רב, המכהן גם כדיין בבית הדין הרבני בירושלים. ברכה התבקשה להכין עבודה לבית הספר בנושא עבודתו של אביה. ברכה ואביה ישבו ביחד, ואביה החל לספר לה על בית הדין הרבני ועל תפקידו שם.

"מה ההבדל בין בתי הדין הרבניים לבין בתי המשפט הרגילים של המדינה, את יודעת, ברכה'לה?" שאל אותה, ומיד ענה: "ההבדל הוא שבתי הדין הרבניים שופטים את מי שבא לפנייהם לפי דין תורה - כלומר, לפי ההלכה היהודית. בתי הדין הרבניים כפופים לחוקים של המדינה, אך מותר להם לנהל את המשפט לפי הכללים שהתורה קבעה לנו".

"אבא, האם זה נכון שבבית הדין הרבני מתחתנים ומתגרשים?", שאלה ברכה. "מצד אחד, לא רק בנושא זה עוסקים בתי הדין הרבניים", ענה לה אביה, "אבל זה הנושא שהחוק הרשה לבית הדין הרבני לעסוק בו בעיקר. נושאים שקשורים במעמד האישי, כמו אימוץ, ירושה, משמורת ילדים ועוד, מובאים למשפט רק אם שני הצדדים מוכנים להתדיין לפנינו במקום בבית משפט רגיל. מצד שני, רק לבתי הדין הרבניים יש סמכות לשיפוט בנושאי נישואין וגירושין של יהודים שגרים בארץ ישראל".

"בית הדין הרבני מוסמך לדון גם בבקשות גירושין של יהודים, אפילו אחד מבני הזוג אינו גר בישראל, או אם הם לא התחתנו בישראל, ובמקרים נוספים שבהם יש לבני הזוג או לאחר מהם קשר כלשהו לישראל. במקרה כזה בית הדין יקבל החלטה לגבי הבקשה להתגרש, רק אם הוא השתכנע שהבעל או האישה שגרים מחוץ לישראל יודעים על הבקשה, קיבלו אותה והם יכולים להשיב עליה בפני בית הדין".

"ומה קורה, אם, חס וחלילה, הבעל מת והאישה הופכת להיות אלמנה? מי דואג לה?"

"אם בעלה של אישה נפטר לפני שנולדו להם ילדים, האישה יכולה לדרוש בבית הדין שאחיו של הבעל (שנקרא בתורה 'יבם'), יאפשר לה ללדת ממנו ילד ושהוא יהיה אביו, במקום אחיו שמת. אבל הם לא חייבים להביא ביחד ילד לעולם, אם אינם רוצים בכך, וכך גם בישראל של ימינו - אין נוהגים כך עוד. במקרה כזה, נערך טקס ששמו 'חליצה', שבו האישה משחררת את אחי בעלה מתפקיד היבם, ו-'מקללת' אותו על כך שלא סייע להביא דור המשך לאחיו. כך הם נפרדים והאישה משוחררת להינשא שוב. האישה יכולה לתבוע מאחיו של בעלה שנפטר לשלם לה דמי מזונות עד שהוא מאפשר לה ללדת ממנו ילד".

"ומה אם הבעל לא רוצה להתגרש?" "אז נציג של המדינה (שנקרא היועץ המשפטי לממשלה) יכול לפנות לבית משפט מחוזי (שזה בית משפט אזרחי ולא דתי) ולקבל פסק דין, שלפיו הבעל שמסרב לקיים את החלטת בית הדין הרבני ייכלא בבית הסוהר עד שיקיים את החלטת בית הדין. אם האישה אינה רוצה להתגרש, הרי שמבחינת ההלכה אין חובה על הבעל להתגרש ממנה - וניתן לקבל, במקרים מיוחדים בלבד, היתר ממאה רבנים שמאפשר לבעל להינשא לאישה שנייה מבלי להתגרש".

"תודה לך, אבא, למדתי המון. נראה לי שאם אתחתן, לא ארצה אף פעם להתגרש. זה מסובך!"

חוק השבות

מהו חוק השבות?

החוק נחקק בשנת 1950, שנים אחדות לאחר השואה הנוראה באירופה שהשמדה שישה מיליון יהודים. ניצולי שואה ממזרח וממערב חיפשו מקום מקלט, וחוק השבות נועד לאפשר להם לקבל אזרחות ישראלית מיד עם בואם לכאן כדי שירגישו שהגיעו הביתה ויחוו שהם רצויים במדינת היהודים.

חוק השבות, אם כן, נותן ביטוי למדינת ישראל כמדינת העם היהודי כולו. ראש הממשלה הראשון, דוד בן-גוריון, עמד על כך בדבריו ערב חקיקת החוק: "זהו חוק ההתמדה של ההיסטוריה הישראלית. חוק זה קובע את העיקרון הממלכתי אשר מכוחו הוקמה מדינת ישראל".

החוק קובע: שכל יהודי זכאי לעלות ארצה, לקבל תעודת עולה ולקבל אזרחות ישראלית. חוק השבות מעניק זכות אזרחות לא רק ליהודי העולה לישראל, אלא גם לילדיו, לנכדיו, לבן זוגו ואף לבני הזוג של ילדיו.

חוק השבות הוא מהחשובים שבחוקי מדינת ישראל. ניתן לראות בו, בדומה להצהרת העצמאות, את ה"אני מאמין" של המדינה. נשיא בית המשפט העליון, השופט אהרן ברק, אמר פעם שחוק השבות כה חשוב עד שהוא שווה במעמדו לחוקי היסוד של ישראל, שהם כידוע החוקים החשובים ביותר במדינה.

בכל העולם יש מנהג שלפיו אנשים ממדינה אחת רוצים לעבור ולגור במדינה אחרת. הם נקראים "מהגרים". לפעמים המדינה מסכימה לקבל אותם ולפעמים לא.

אצלנו המצב מעט שונה. לפני אלפי שנים חיו כל בני ישראל בארץ ישראל, אבל הארץ נכבשה על ידי זרים שגירשו מהארץ את היהודים והם נאלצו לחיות בגלות, בארצות זרות.

חוק השבות, קובע כי יהודי שנולד בארץ זרה ורוצה לשוב לארץ ישראל, הוא אינו סתם מהגר, אלא הוא אדם ששב לארצו. אחת ממטרות החוק היא, אם כך, להשיב יהודים לביתם הטבעי - לארץ-ישראל. לא במקרה נקרא החוק "חוק השבות" ולא בשם אחר, כגון "חוק העלייה". שכן, מטרת החוק לממש את הפסוק התנ"כי: "ושבו בנים לגבולם".

חוק השבות, הפותח את שעריה של מדינת ישראל בפני יהודי העולם, נועד לשמור גם על אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. צביון זה יישמר רק אם רוב אזרחי הארץ יהיו יהודים.

שאלה שהעסיקה הרבה את הציבור היא, מי נחשב ליהודי לצורך חוק השבות. מה שברור הוא, שמי שנולד לאם יהודייה נחשב יהודי, וכן מי שהתגייר גיור אורתודוכסי. אבל מה דינו של אדם שגיוורו נעשה על-ידי הזרם הרפורמי או הקונסרבטיבי? שאלה זו גרמה למחלוקת עמוקה בציבור ובבית המשפט העליון.

החוק תוקן במשך השנים כדי לעודד עלייה של יהודים, בעיקר מארצות ברית המועצות לשעבר. התיקונים מאפשרים גם לבן-זוג של יהודי או למי שאחד מסביו היה יהודי לזכות באזרחות ישראלית עם בואו לכאן.

הואיל והמדינה חייבת לשמור על בטחונה, החוק קובע כי שר הפנים רשאי למנוע מיהודי לקבל זכות לגור בישראל, אבל זאת - רק אם האיש פועל נגד העם היהודי או שהוא עלול לסכן את בריאות הציבור או את ביטחון המדינה.

החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם

לפי חוק זה הואשמו בישראל שני אנשים בלבד: האחד, אדולף אייכמן, שהיה נאצי והיה זה שחשב על מחנות ההשמדה והגה את השיטה לשלוח אליהם יהודים ברכבות. הוא נמצא אשם בפשעים נגד העם היהודי. עונשו היה מוות, והוא נתלה בישראל בשנת 1961.

האדם השני, ג'ון איוון דמיאניוק, לא היה אמנם נאצי אך הואשם בסיוע לנאצים. טענו כלפיו שהוא היה זה שהפעיל את תאי הגז במחנה השמדה. הוא נשפט אך לא נענש מפני שבית המשפט העליון של מדינת ישראל פסק כי לא ניתן לקבוע בוודאות שאכן איש זה הוא דמיאניוק האמיתי, או שמא מדובר באדם הדומה לו. כדי להעניש אדם בעונש מוות חייבים להיות בטוחים בביטחון מלא שהוא האיש שאותו מחפשים.

היום כבר אין מצוד אחר אנשים החשודים במעשים המיוחסים לנאצים, כי מאז המלחמה היא עברו שנים רבות, ורוב הנאצים שהצליחו לברוח בתום המלחמה, כבר מתו מזיקנה. לכן נראה שהחוק כיום הוא פחות חשוב. עם זאת, יש לו משמעות סמלית, כלומר, ישראל מצהירה כלפי כל העולם שהעם היהודי אינו שוכח את הנאצים ואינו סולח לאלה שביקשו להשמידו.

לפני שנים רבות, בזמן שמדינת ישראל עוד לא היתה קיימת, קם בגרמניה שלטון נאצי אשר ביקש להשמיד את העם היהודי. אותם אנשים מרושעים חשבו שהיהודים אינם ראויים להיחשב כאנשים, אלא כחיות. יהודים רבים חיו אז בגרמניה, ובכלל ברחבי יבשת אירופה, ומשום שלרבים מהם היה כסף, קינאו בהם הנאצים ושנאו אותם. לבסוף, החליטו הנאצים לצאת למלחמה נגד כל המדינות האחרות ולהשמיד את היהודים שחיו בהן.

הנאצים השמידו את יהודי אירופה באכזריות: הם הקימו מחנות השמדה, שאליהם היו היהודים נשלחים ברכבות. שם חנקו אותם הנאצים בתאי גז ורצחו אותם בשיטות שונות. לאחר הרצח הם היו שורפים את גופותיהם של היהודים שנרצחו.

לאחר שהמלחמה נסתיימה והנאצים הפסידו בה, הצליחו כמה מאנשיהם לברוח לארצות רחוקות ולהסתתר בהן, מחשש שמא ייתפסו, יובאו לדין וייענשו על מעשיהם הנוראיים שכוונו בעיקר כלפי בני העם היהודי. ישראל חוקקה חוק מיוחד, שלפיו אדם שייפתס, ובית משפט יקבע שבזמן שלטון הנאצים בגרמניה הוא הרג יהודים, או השתתף בהריגתם, או עינה יהודים, או הרעיב אותם, או פגע בבתי כנסת או עשה מעשים נוראים ואיומים נגד יהודים או נגד בני עמים אחרים, אשם בפשע נגד העם היהודי או נגד כל בני האדם. עונשו של אדם כזה יהיה מוות.

רון כהנא, סטודנט למשפטים

חוק מעמד ההסתדרות הציונית - הסוכנות היהודית לארץ ישראל

חוק זה נחקק בשנת 1952, כאשר דוד בן גוריון היה ראש הממשלה ויוסף שפרינצק היה נשיא המדינה.

החוק קובע שמדינת ישראל היא מדינתו של העם היהודי ולכן היא מעוניינת להביא לישראל כל יהודי שחי בכל מקום אחר בעולם, ולעזור לו להיקלט בישראל.

כדי להביא לישראל את כל היהודים, אפילו חמישים שנה לפני שמדינת ישראל קמה, הקימו היהודים שחיו באירופה ארגון שנקרא ההסתדרות הציונית העולמית. ארגון זה, יחד עם ארגונים יהודיים אחרים, הוא שפעל להקמת מדינת ישראל ולהבאת יהודים מכל רחבי העולם לישראל.

כדי לסייע להסתדרות הציונית העולמית להביא יהודים לישראל ולייסד בה מדינה, הוקם ארגון בשם הסוכנות היהודית הפועל במשותף עם ההסתדרות הציונית העולמית לקיבוץ היהודים מרחבי העולם. ארגונים אלו לא רק מביאים את היהודים לישראל, הם גם עוזרים להם למצוא בישראל בית ולהשתלב בחברה ובחיים בישראל.

המשימה הקשה של הבאת יהודים מכל העולם לישראל חשובה ביותר למדינת ישראל ולממשלתה, ולכן הממשלה והמדינה מצפות מכל יהודי בעולם שיסייע בהגשמת משימה זו. המדינה קבעה שההסתדרות הציונית העולמית וגם הסוכנות היהודית הן ארגונים חשובים במיוחד ולכן היא מוכנה להעניק להם כל מה שיידרש כדי למלא את המשימה החשובה של עלייה וקליטה.

בשל החשיבות בשיתוף פעולה בין הממשלה לבין הארגונים הללו, הקימה הממשלה ועדות שמתפקידן לתאם בין הממשלה לבין הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית העולמית, בכל מה שקשור להבאת יהודים למדינת ישראל ולקליטתם בה.

כדי להקל על ההסתדרות הציונית העולמית והסוכנות היהודית קובע החוק שארגונים אלו רשאים לעשות את כל הפעולות בעצמם בלי הסירבו של אישורים מיותרים. הם רשאים לחתום על חוזים, לרכוש קרקעות למען היהודים או למכור אותן. הם פטורים אף ממיסים שאנשים רגילים חייבים לשלם - הכול כדי להקל על פעילותם ולעזור להם למלא אחר החזון הציוני של מדינת היהודים. כלומר, תפקידם להגשים את חלומם של העם היהודי שסבל אלפיים שנה בגלות במדינות זרות: לאסוף את כל היהודים, להעלותם למדינת ישראל ולהקים להם בית בה.